

VARMT: Fra venstre Liv Guri Velle, Annelise Chapman og Margrete Emblemsvåg fra Møreforskning kikker inn i forbrenningsovnen der det er ca. 850 grader i lufta. Her blir ett kilo husholdningsavfall til 2,5 kWh.

FLERE MED: Markedssjef Knut Arve Tafjord og prosjektleder Annelise Chapman vil gjerne ha med flere aktører på prosjektet som kan ende opp med prosesseringsanlegg av tang og tare på Grautneset.

PROSJEKTLEDER: Annelise Chapman i Møreforskning leder forskningsprosjektet PROMAC.

Vil tørke tare på Grautneset

- Fabrikk kan få overskuddsvarme fra TKV

FORSKNING

Tafjord Kraftvarme har overskuddsenergi på bortimot 100 GWh. Det tilsvarer forbruket til 5.000 norske husholdninger. På Grautneset kan de derfor uten problemer tilføre energien som trengs til et nytt prosesseringsanlegg for tørking av tang og tare.

Det var budskapet til forskerne som nylig besøkte forbrenningsanlegget på Grautneset i forbindelse med det største prosjektet i Møreforsknings regi til nå.

Tomt og kai. – Vi har både tomteareal og kaiområde som kan stilles til rådighet og bygges ut, forteller markedssjef Knut Arve Tafjord.

– Vi ser for oss en internasjonalt sertifisert konteinerkai her. Her er regulert for dypvannskai. Men for å bygge ut en så stor kai er det avgjørende at vi kan få med noen til å betale. Vi trenger flere interessenter. Alternativt kan vi kanskje bygge ut en del av kaia slik at kostnadene ikke blir for store for oss, og så blir resten bygd ut senere, sier han og ser for seg tare dyrking i tilknytning til oppdrettsanlegg. Der førres fra oppdrettsanlegg vil være som gjødsel til tare dyrking.

Dyrke og tørke. Gjennom forskningsprosjektet PROMAC (se faktaboks) skal det nå forskes mangefasettert på dyrking og tørking av tang og tare.

En ser for seg at det kan bli et prosesseringsanlegg, en fabrikk, for dette på Grautneset. Videre skal kysten vår være godt egnet med tanke på å dyrke såkalte makroalger.

Møreforskning jobber med kartlegging av kunnskap knyttet til tørketeknologi gjennom et forprosjekt til PROMAC, der de blant annet vil se på teknologi

FAKTA

- PROMAC er et storprosjekt med mange aktører der en vil utrede muligheten for å etablere et pilotanlegg for makroalger i Møre og Romsdal.
- Først og fremst for å dyrke og høste alger og en tørkefabrikk.
- Overskuddsenergi fra Tafjord kraftvarme skal brukes til et tørkeanlegg på Grautneset.
- Her er areal både for fabrikk og kaianlegg.

– Neste steg blir å formalisere alt rundt prosjektet

ANNELISE CHAPMAN

som nyttes på Island. Forprosjektet er finansiert av Møre og Romsdal fylkeskommune.

Bacheloroppgaver. Førsteamanuensis Grete Hansen Aas fra Høgskolen i Ålesund forteller at noen av hennes studenter bidrar med bacheloroppgaver om temaet. En om tørking av alger og hvordan den kan legges i vann og få tilbake sin opprinnelige konsistens. Noe som gir

fordeler i form av mindre vekt og volum med tanke på frakt. Videre skal det undersøkes om algene er trygge å spise.

35 millioner kroner. Nylig fikk prosjektet to millioner kroner fra Sparebanken Møre til å opprette et doktorgradsløp lokalisert til Møreforskning. Og det kan komme godt med. For prosjektet fikk mindre enn de 40 millioner kronene de trengte.

– Vi fikk 35 millioner kroner fra Forskningsrådet. Dette var ti prosent mindre enn omsøkt. Nå må vi først revidere søknaden og si hvordan vi fordeler kutt på partnere og innhold. Alle partnere oppfordres til å finne andre finansieringsmidler, sier prosjektleder Annelise Chapman.

Neste steg blir å formalisere alt rundt prosjektet, ha avtaler om samarbeid og kontrakter mellom samarbeidspartnere, skape en organisasjon, styringsgruppe, managementgruppe, industrinettverk, opplyser Chapman.

– Målet er å bruke høsting av algene i mai-juni, bruke biomassen praktisk der vi ut ifra ulike vinklinger ser på hva som er bra med produktet og prosessering av det, sier hun.

Mange samarbeidspartnere. PROMAC står for energieffektiv prosessering av makroalger i blå-grønne verdikjeder og består av en rekke aktører og samarbeidspartnere, og med tråder ut til ulike forskningsprosjekt både i Norge og i utlandet:

I tillegg til Tafjord Kraftvarme AS er disse med i Promac: Felleskjøpet Førutvikling, Firmenich Bjørge Biomarin, Hortimare, The Northern Company, Marinox, Orkla Foods Norway og den biomarine ARENA klyngen Legasea.

INGER OTTERLEI
inger.otterlei@smp.no

STAAL WATTØ (FOTO)
sw@smp.no

OVERSKUDDSVARME OG MARINT FORSKNINGSPROSJEKT: Tafjord kraftvarme og Møreforskning, Grete Aas Hansen, Høgskolen i Ålesund, Janne Stangelar

TOMT: Markedssjef Knut Arve Tafjord viser 25 mål som kan brukes til tørkefabrikk nedenfor Tafjord kraftvarmes anlegg på Grautneset. Fra venstre Margrete Emblemsvåg og Annelise Chapman fra Møreforsking og markedssjef Knut Arne Tafjord i Tafjord Kraftvarme.

GRAUTNESET: Tafjord Kraftvarme har 22 ansatte, en omsetning på 120 millioner kroner, 50 millioner kroner i inntekt på fjernvarme, like mye for mottak av avfall, resten av inntektene er fra strømsalg.

Møreforsking i samarbeid om bruk av overskuddsvarme. Her er aktørene på omvisning på Grautneset. Fra v. Knut Arne Tafjord, Tafjord Kraftvarme, Annelise Chapman, Barneng Trygg, Margrete Emblemsvåg, Pierrick Stévant, Møreforsking, og Anne-Berit Salen Tafjord Kraftvarme.